

[Undervisningsministeren.]

gifterne — i henhold til en i fjor foretagen undersøgelse ca. 80 pct. — repræsenterer lønninger og tilskud til aflønning af undervisere af mange arter og administrativt personale inden for alle undervisningsgrene.

Disse forhold bevirker jo desværre, at alle ønsker om nydannelser og udvidelser inden for undervisningsapparatet må gennemgå en meget nøje vurdering, før de slipper ind i budgettet, og der må finde en streng prioritering sted af ofte både stærkt ønskelige og stærkt påkrævede reformer, hvis rimelighed ud fra et pædagogisk synspunkt er så umiddelbart indlysende, at det ikke er let at skabe forståelse hos de elever, forældre, lærere eller institutioner, en eventuel nedskæring går ud over.

Ser vi på tallene for undervisningsministeriets byggeri, bliver det særlig tydeligt, hvor langt der er mellem ønsker og behov på den ene side og opfyldelse på den anden. De samlede ønsker f. eks. for folkeskolebyggeriet for de næste 3 år er opgjort til ca. 500 større eller mindre byggearbejder til et samlet beløb på knap 800 mill. kr., og på længere sigt er der tale om langt større investeringer. Af de 500 byggearbejder har vi på anlægsprogrammet kunnet medtage 90 til et samlet beløb på 140 mill. kr. Med dette tempo vil det være vanskeligt at se, hvornår vi kan komme frem til blot nogenlunde at afbøde de lokalemæssige mangler rundt omkring i landet. Det er afgjort de mindst opmuntrende oplevelser i mit nuværende arbejde at måtte sige nej og atter nej til skolebyggeri, der efter de lokale myndigheders mundtlige eller skriftlige forelæggelse er helt påkrævet.

Til seminariebyggeri søges i alt knap 20 mill. kr.; men behovet for de nærmeste år er opgjort til et samlet beløb af ca. 100 mill. kr. Gymnasiebyggeriet beslægtet efter forslaget ca. 45 mill. kr. for det kommende finansår. Selv dette betydelige beløb er slet ikke i stand til at dække behovet fuldt ud — hvad mange af de ærede medlemmer kun alt for godt ved, når de tænker på uopfyldte lokale gymnasieønsker. Til de frie skoler, højskoler, landbrugs-skoler, husholdningsskoler, efterskoler og friskoler søges en bevilling på 11 mill. kr. til ydelse af statslån til 21 byggerier. Men de samlede ønsker for byggerier ved de

frie skoler i de nærmeste år kan anslås til ca. 60 mill. kr.

Problemerne omkring udbygningen af vore universiteter og andre højere læreanstalter var genstand for indgående drøftelser i foråret i forbindelse med vedtagelsen af loven om universitetet i Odense. Et særligt udvalg arbejder nu med den nærmere planlægning af dette nye universitet i Odense. Som et væsentligt led i dette arbejde er der fra 1. december ansat en administrator — med bopæl i Odense og med kontor på byens rådhus — med den eneste opgave at virke for fremme af Odense universitets etablering. Det kan imidlertid allerede nu konstateres, at der ikke foreligger nogen realistisk mulighed for på forsvarligt grundlag at påbegynde undervisning i det kommende finansår. Vel skal starten fremskyndes mest muligt, men den skal også ske på en sådan måde, at den undervisning, der ydes, står fuldt på højde med undervisningen ved vore to andre universiteter. En for tidlig start kan nok give øjeblikkelige laurbær og nogle overskrifter, men vil være uforvarlig på længere sigt, hvis vi ikke er i stand til at føre undervisningen igennem på forsvarlig måde.

Det vil sige, at universiteterne i København og Århus i nogle år må bære den fulde byrde af det stadigt stærkt øgede studentertal. Den omstændighed, at der er fri adgang til vore universiteter, medens næsten alle andre former for højere uddannelser har adgangsreguleringer, må selvfølgelig give problemer, store problemer. De utilfredsstillende forhold for studerende og for universitetslærere, vi ofte støder på og med megen ret ofte hører om, er en del af prisen for den frie studieadgang, vi vel alle lægger vægt på at opretholde både af principielle grunde, og fordi der er et så stort behov for akademisk uddannet arbejdskraft af næsten alle eller vel af alle kategorier.

Antallet af studerende ved de to universiteter har allerede nu passeret de tal, der for få år siden i det økonomiske sekretariats vurderinger var regnet med at man ville nå op på i 1970. For perioden indtil da — altså med det studentertal, som man formodede ville komme til den tid, men som allerede er en realitet nu — var der regnet med investeringer i disse to universiteter